

Globularia (Koulenka)

čeleď: Globulariaceae

Roste ve střední a jižní Evropě, Makaronésii, severozápadní Africe a jihozápadní Asii v trsech v podobě zpravidla stálezelené trvalky nebo polokeře. Dorůstá výšky 1 - 30cm. Listy jsou eliptické, bývají kožovité a dlouhé 1 - 10cm. Květenstvím je strboul o průměru 1 - 3cm, vlastní květy jsou růžové, fialové, modré anebo bílé. Plodem je nažka. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Hort's Variety' - kompaktní polštářovitý habitus

Vyhovuje jim plné slunce, suchý zimní režim, dobře propustnou půdu a dobře snáší sucho i v jiných částech roku.

Množí se dělením, řízkováním nebo semeny.

Globularia alypum (Koulenka keříčková)

synonyma: *Alypum monspeliensium*, *Alypum salicifolium*, *G. alypa*, *G. turbith*, *G. virgata*

oblasti: Andalusie, Itálie, Katalánsko, Středozemí

Roste na pobřeží středozevní v podobě stálezeleného bohatě větveného keře. Dorůstá výšky 0,2 - 1,2m. Mladé větve jsou načervenalé a rýhované. Listy jsou střídavé, krátce řapíkaté, obkopinaté nebo kopistovité, kožovité, tuhé, dlouhé 1,5 - 2,5 (i 3)cm a široké 7mm. Květenstvím je vrcholový nebo úžlabní strboul o průměru 1,2 - 1,8cm, na bázi má vejčité trsnité listeny, vlastní květy jsou světlefialové (i bílé), 5tičetné, kalich je trubkovitý s 5ti 3úhlými cípy, koruna nálevkovitě 2pyská, růžovofialová až fialová, velikosti 7mm, horní pysk je zakrnělý, 2cípý a dolní 3cípý. Plodem je nažka schovaná v kalichu.

Vyhovují ji suché skalnaté srázy, garigue a řídké makchie.

Globularia amygdalifolia

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Kapverdských ostrovů. Dorůstá výšky 1,5 - 2m. Roste v podobě nízkého keříku. Větve jsou poléhavé nebo vystoupavé. Střídavé listy mají krátké řapíky, čárkovitou až obkopinatou leskle zelenou čepel a délku 3,5 - 8cm. Kvete modrými květy ve strboulu v paždí listů na 3 - 4cm stopkách. Plodem je nažka.

Globularia anatolica

Globularia arabica

synonyma: *G. alypum* var. *arabica*, *G. eriocephala*, *G. trichocalyx*

oblasti: Izrael

Globularia ascanii

Globularia bisnagarica (Koulenka prodloužená)

synonyma: *G. aphyllantes*, *G. aphyllanthes*, *G. elongata*, *G. punctata*, *G. vulgaris*, *G. willkommii*

oblasti: Belgie, Česká republika, Itálie, Jugoslávie, Kavkaz, Německo, Řecko, Rusko, Španělsko, Švýcarsko, V Evropa

Pochází z hor západní Evropy, Balkánu až po Kavkaz. Patří mezi trvalky. Dorůstá výšky 5 - 30cm. Pod zemí vytváří oddenek. Lodyha není větvená, olistuje se až po květenství. Listy jsou stálezelené (při mrazu fialové), přízemní mají dlouhý u čepel křídlatý řapík, mají kopistovitý tvar, lodyžní listy jsou vejčité až kopinaté a přisedlé. Kvete světlefialovými, modrofialovými nebo bílými květy ve strboulu o průměru 1 - 1,5cm, koruna je modrofialová a dlouhá 6 - 8mm. Plodem je nažka. Patří mezi ohrožené druhy C2. Fotografie převzata z <http://www.vkolacek.cz/> .

Vyhovují mu suché stráně a louky na plném slunci nebo v polostínu.

Množí se oddenky na jaře.

Globularia cambessedesii

synonyma: *G. majoricensis*

Globularia cordifolia (Koulenka srdčitolistá)

synonyma: *G. minima*, *G. saxatilis*

oblasti: Itálie, Katalánsko, Německo, Rakousko, Slovensko, Švýcarsko, V Alpy

Roste v horách střední a jižní Evropy v polštářovitých porostech v podobě stálezelené trvalky nebo polokeře. Dorůstá výšky pouze (2,5 -) 5 - 10 (i 12)cm a šířky 20cm. Větve jsou poléhavé a při styku s půdou i zakořeňují. Listy vytvářejí přízemní růžici, jsou kožovité, kopistovité a zakončené 3mi zoubky. Květenstvím je bílý nebo růžovofialový (i bílý) strboul o průměru 1,5cm. Plodem je nažka. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. *borjae*
- subsp. *cordifolia*
- subsp. *repens*

Vyhovují ji vápencové skály a stráně na plném slunci s půdou chudou na živiny. Rychle se rozrůstá.

Množí se semeny, dělením nebo řízkováním.

Globularia davisiana

Globularia dumulosa

Globularia gracilis

Roste v podobě vzpřímené trvalky v trsech. Listy jsou kopistěovité, kožovité, na okraji světlé, prohnuté v ose vzhůru a dlouze řapíkaté. Květenstvím je modrofialový strboul.

Globularia hedgei

Globularia incanescens (Koulenka šedavá)

synonyma: Carradoria incanescens, G. glauca

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Vyhovuje ji teplo, plné slunce a sušší vápenité půdy.

Globularia liouvillei

Globularia meridionalis

synonyma: G. bellidifolia, G. cordifolia subsp. bellidifolia, G. cordifolia subsp. meridionalis, G. nana subsp. bellidifolia

oblasti: Itálie, Německo

Patří mezi trvalky a stálezelené rostliny. Dorůstá výšky 15 - 20cm. Kvete sytě modrými nebo růžovofialovými květy.

Globularia nainii

Globularia neapolitana

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Globularia nudicaulis (Koulenka bezlistá)

synonyma: G. alpina

oblasti: Itálie, Jugoslávie, Katalánsko, Německo, Pyreneje, Rakousko, Řecko, Švýcarsko, V Alpy

Pochází z hor jihozápadní a jižní Evropy. Patří mezi trvalky. Pod zemí vytváří oddenek. Dorůstá výšky 5 - 25 (i 30)cm. Listy mají krátké řapíky a vytvářejí přízemní růžici. Kvete v hlávkách

světlefialovými až modrými květy. Kvete bílými nebo růžovofialovými květy. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. gracilis
- subsp. nudicaulis

Vyhovují ji suché trávníky s vápencovým podkladem.

Globularia orientalis

Globularia punctata (Koulenka prodloužená)

synonyma: *G. elongata*, *G. tenella*, *G. vulgaris*, *G. vulgaris* subsp. *willkommii*, *G. willkommii*

oblasti: Česká republika, Německo

Roste v horách Evropy jako trvalka v trsech. Dorůstá výšky 5 - 20 (i 30)cm. Stonek je vzpřímený a hustě olistěný. Listy v přízemní růžici jsou kopist'ovité a vejčité, na stonku jsou vejčité až kopinaté. Květenstvím je růžovofialový až modrofialový strboul o průměru 1 - 1,5cm. Je jedovatá.

Vyhovuje ji plné slunce, teplo, sušší a lehká půda, ideálně vápenitá, např. sutě, skalní pukliny, spáry, atp.

Množí se semeny.

Globularia repens (Koulenka nízká)

synonyma: *G. cordifolia* subsp. *nana*, *G. nana*, *G. oscensis*

oblasti: Itálie

Kvete bílými nebo růžovými květy. Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. *borjae*
- 'Pygmea' - výška včetně květů 2 - 3cm

Vyhovuje ji teplo, plné slunce a sušší vápenité půdy.

Globularia salicina

synonyma: *G. longifolia*, *G. procera*, *Lytanthus salicinus*

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Madeiry a Kanárských ostrovů. Patří mezi stálezelené keře. Dorůstá výšky 0,5 - 1m. V horní části je větvený. Listy jsou kopinaté, tuhé, dužnaté a dlouhé 3,5 - 7cm. Kvete v paždí listů modrými až bílými květy.

Roste na pobřeží na suchých skalách.

Globularia sarcophylla

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Kanárského ostrova Gran Canaria. Roste v podobě nízkého keříku. Dorůstá výšky 5 - 10cm. Listy mají obvejčitý tvar, šedozelenou barvu a délku 2 - 3cm. Kvete modrofialovými květy. Dorůstá výšky

Vyhovují mu skalní štěrbiny.

Globularia sintenisii

Globularia spinosa

synonyma: *G. bellidifolia*, *G. ilicifolia*, *G. spinosa* var. *subscaposa*

oblasti: Andalusie

Patří mezi trvalky. Dorůstá výšky 35cm. Listy vytvářejí přizemní růžici, jsou dlouhé 2 - 4cm a široké 1 - 1,5cm. Květenství má průměr 2 - 2,5cm, kalich je trubkovitý s 5ti 3úhlými cípy a koruna má velikost 9mm.

Globularia stygia

Globularia trichosantha (Koulenka chlupokvětá)

synonyma: *G. cordifolia* var. *borjae*, *G. macrantha*, *G. pallida*, *G. vulgaris*

oblasti: Evropa, Írán, V Středozeří

Pochází z východního středozeří. Patří mezi stálezelné poloplazivé rostliny. Listy mají oválný tvar. Kvete modrofialovými květy v průběhu léta.

Vyhovuje jí plné slunce, stráně a kamenité půdy chudé na živiny. Rozrůstá se do šířky.

Globularia valentina

synonyma: *G. vulgaris* subsp. *valentina*

Globularia vulgaris (Koulenka obecná)

synonyma: *G. aphyllanthes*, *G. bisnagarica*, *G. caespitosa*, *G. cambessedesii* subsp. *hispanica*, *G. castellana*, *G. collina*, *G. linifolia*, *G. linifolia* subsp. *hispanica*, *G. linnaei*, *G. multicaulis*, *G. pungens*, *G. spinosa* var. *minor*, *G. suecica*, *G. vulgaris* var. *oelandica*

oblasti: Andalusie, Katalánsko

Roste v Evropě v trsech jako trvalka. Dorůstá výšky do 30 (i 40)cm. Přizemní listy jsou dlouhé 2 - 6cm a široké 0,5 - 2,5cm. Kvete modrými nebo bílými květy v úboru o průměru 2 - 2,5cm, kalich je trubkovitý s 5ti 3úhlými cípy a koruna má velikost 0,9 - 1cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. cambessedesii
- subsp. vulgaris (Koulenka obecná pravá)
- subsp. willkommii

Vyhovuje ji teplo, plné slunce a sušší vápenité půdy.

Globularia x fuxceesis

Globularia x indubia

synonyma: *Lytanthobularia indubia*

Globularia x losae

Globularia x montiberica

Další informace:

<http://botany.cz/cs/globularia-bisnagarica/>

http://hobby.idnes.cz/koulenka-prodlouzena-globularia-bisnagarica-fne-/herbar.aspx?c=A080722_104507_herbar_lud

<http://kvetiny.atlasrostlin.cz/koulenka-vyssi>

<http://rostliny.nikde.cz/rostliny-evropy/527/globularia-bisnagarica-l-syn-g-elongata-hegetschw-koulenka-prodlouzena>

<http://www.alpinky.cz/skalnický-1/globulariaceae-koulenkovité/globularia-cordifolia-koulenka-srdcolista/>

<http://www.atlasbotani.eu/index.php?detail&cislo=344>

<http://www.naturabohemica.cz/globularia-bisnagarica/>

<https://www.rostliny.net/>